

Rezumatul tezei de abilitare

DRUMUL CUVÂNTULUI SPRE IMAGINE, PRINTR-UN EXERCİȚIU DE ISTORIA TEATRULUI. REPERE TEORETICE, DIDACTICE ȘI DE CERCETARE

Candidat: Lect. univ. dr. Ioana Petcu-Pădurean

Facultatea de Teatru, Universitatea Națională de Arte „George Enescu”, Iași

Cum parcurge cuvântul drumul spre întruparea lui în imagine scenică și care sunt particularitățile demersului atunci când pe calea aceasta pășește profesorul de istoria teatrului? Răspunsul la întrebarea (metaforică, ce-i drept) se găsește în paginile prezentei lucrări care, pe de o parte, reprezintă o cartogramă a evoluției personale în sfera academică, dar, pe de altă parte, e și analiza unei cariere cu infiltrații pe note confesive. Prezenta teză expune un parcurs al unei decade desfășurate în slujba teoriei teatrale, direcție alături de care s-au așezat, într-un mod firesc, și preocupările din zona cercetării și din cea a didacticii. Se dovedește că legătura dintre teorie, cercetare și mecanismul procesului didactic este interdependentă, cele trei domenii fiind complementare, hrănindu-se reciproc, asigurându-și existența împreună. Amprenta este, așadar, cea a omogenității.

Teza de abilitare este structurată în două părți: prima – și cea mai consistentă – descrie evoluția carierei din timpul doctoratului și, mai cu seamă, de după obținerea titlului de doctor; a doua parte este o etapizare a planurilor de continuare a activității, din nou, din tripla perspectivă care mă definește – a teoreticianului, a cercetătorului și a didacticianului.

Una dintre temele majore ale căutărilor mele în limbajul dramaturgic este cea a observării amănunțite a devenirii cuvântului în imagine pe scenă sau pe film și constituie firul principal al lucrării de față. Imaginea metaforică, estetismul, înfățișările luxuriante, imaginea în mișcare, dar și minimalismul sau virtualitatea se regăsesc în aceste pagini ridicând întrebări în ceea ce privește modalitățile în care se construiesc, identitățile pe care le definesc, limitele întâlnite, neajunsurile și dorința de a le depăși. Fie că am vorbit despre cărțile al căror autor sunt (Capitolul III. 2.1.), despre articolele publicate (Capitolul III.2.2.) sau despre Conferințele la care am participat ori pe care le-am organizat (Capitolul III.2.3.), relația dintre cuvânt și imagine a fost ca o punte ce traversează polii cercetărilor mele. La fel și interesul continuu pentru textul de teatru clasic și avatarurile lui în viziunile regizorale contemporane se conturează precum o axă unificatoare, recognoscibilă și-n proiectele pe care le-am întreprins la nivel local (Capitolul III.3.). Tangența cu lumea cinematografilei desprinde o ramură aparte, punctând o dată în plus dinamica semnelor între spațiile diferite – de la cel al cadrului literar, la cel al artei spectacolului și la cel filmic. Privit astfel, decupăm de fapt un

volum de semnificație în identitatea culturală a societății noastre din secolul XXI, în continuitate cu secolele anterioare, trasând ipotetice direcții pentru viitor. Undeva, la capătul „ecosistemului” cultural, profesorul de istoria teatrului se integrează în gestul comunității academice care păstrează patrimoniul și urmărește în detaliu mișcările interioare, fine, uneori abia perceptibile, ale tectonicii curentelor artistice, precum și a întrebărilor fundamentale care unesc sau fac să se separe viziunile artiștilor. Or la acest profesor de istoria teatrului, cu o concepție de ansamblu detaliată, mă întorc de fiecare dată ca să-mi restabilesc reperele, ca să-mi aflu echilibrul la nivel teoretic și etic. El este și cel care, făcând echipă cu cercetătorul, cu teatrologul, a îndrumat o serie de licențe pe care le-am prezentat în Capitolul III.1.4., având grijă să conturez liniile importante tematice care le-au coagulat: analiza tranziției cuvântului spre imaginea scenică, fațetele personajului feminin, trăsături ale teatrului laborator în România, imaginea în spectacolul de teatru-dans sunt doar câteva dintre subiectele asupra cărora am meditat împreună cu studenții care au avut încredere în coordonarea mea.

Există o evidentă legătură între activitatea celor trei ani în care am pregătit doctoratul (obținut în 2011 cu teza intitulată *Jocul identității și alterității în tragedia greacă antică*) și realizările ulterioare. Am descris punctele convergente între cele două etape în Capitolul III.1. *Parcursul doctoral* și Capitolul III.2. *Radiografia activității didactice postdoctorale*. Cu perioade mai prolifrice, cu altele mai aride, dar premergătoare unor momente roditoare, traiectoria profesiei mele a supus mereu analizei corpul mitului și poziționarea lui în contextul artei prezentului. Redescoperirile mitului antic, disecția și reconstrucțiile actuale sunt aspecte cărora am dorit să le depistez sensul fie prin critica de teatru, fie prin mesajul lansat de la catedră spre auditorii cursului, fie prin proiectele organizate în folosul comunităților locale (cum au fost *InterDramText*, *American Corner's Movie Club*, work-shop-uri, ateliere interdisciplinare, lansări de carte, prezentări de film și altele). Ceea ce arată cum teoreticianul nu poate vorbi la nesfârșit doar de la catedră, având imperios nevoie să intre în cetate, printre cei care iubesc literatura, teatrul, filmul și vor să dialogheze despre ele. Întâlnirea cu celălalt este și un detur util în drumul către sine, întrucât ființa se poate întoarce la ea însăși îmbogățită, de pe urma întâlnirii și a împărtășirii ideilor. Am căutat neîncetat întâlnirea cu celălalt și o vom face în continuare, așa cum am descris, etapizat, în Capitolul IV. Urmărind patru poli majori ai dezvoltării profesionale, anume activitățile didactice, de cercetare, editoriale și cele de autoperfecționare, îmi doresc ca ei să fie patru piloni solizi unde să-și aibă punctele de rezistență construcția deja existentă și pe care să se creeze îmbinarea corectă cu proiecțiile carierei mele în lumea posibilului.

În pendularea și oglindirea dintre identitate și alteritate (culturală, istorică, socială), îl descoperim pe celălalt prin sine însuși. Așa cum, poate, și cuvântul se descoperă prin imaginea lui în artă sau așa cum momentele din istoria teatrului sunt reflexii ale societății care le configurează. Ce e la capătul lungului drum al cuvântului spre imagine

în teatru? Cu cât avem mai multă nevoie să nuanțăm răspunsul, cu atât înțelegem care e sensul cercetării, al creației artistice, al actului educațional... și poate cu atât mai mult simțim dorința de a regăsi timpul „pierdut” printr-un cuvânt, într-o imagine.